

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŚWIĘTOCHŁOWICACH**

**RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE MIASTA
ŚWIĘTOCHŁOWICE**

Stan na 2013 rok

ŚWIĘTOCHŁOWICE 2014

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP
- II. CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA W ŚWIĘTOCHŁOWICACH
- III. ANALIZA ZAWODÓW OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W ŚWIĘTOCHŁOWICACH
W 2013r.
- IV. ANALIZA ZGŁASZANYCH OFERT PRACY W 2013r.
- V. ZESTAWIENIE ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.
- VI. PODSUMOWANIE

SPIS TABEL

- TABELA 1: Wybrane kategorie osób bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2013 r.
- TABELA 2: Bezrobotni wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice
- TABELA 3: Bezrobotni absolwenci wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice
- TABELA 4: Bezrobotni zarejestrowani powyżej 12 m-cy wg zawodów w powiecie
m. Świętochłowice
- TABELA 5: Oferty pracy wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice
- TABELA 6: Zawody deficytowe
- TABELA 7: Zawody zrównoważone
- TABELA 8: Zawody nadwyżkowe

SPIS WYKRESÓW

- Wykres nr 1 - Stopa bezrobocia w Świętochłowicach w latach 2002-2013
- Wykres nr 2 - Stopa bezrobocia w powiecie w roku 2013
- Wykres nr 3 – Bezrobotni zarejestrowani w roku 2013
- Wykres nr 4 – Bezrobotni zarejestrowani według wieku w roku 2013
- Wykres nr 5 - Realizowane formy wsparcia w roku 2013

I. WSTĘP

„Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych” to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkookresowych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Głównym celem monitoringu zawodów jest zapewnienie kształcenia zawodowego zgodnego z potrzebami rynku pracy oraz bieżąca koordynacja kierunków szkoleń dla bezrobotnych. Do szczegółowych zadań tego badania należy zaliczyć:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy;
- stworzenie bazy informacyjnej w celu opracowania przyszłych struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie lokalnym;
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych zapewniających większą efektywność organizowanych szkoleń;
- usprawnienie poradnictwa zawodowego przez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych;
- usprawnienie pośrednictwa pracy przez uzyskanie informacji o planowanych wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie osób kończących naukę według zawodów;
- ułatwienie realizacji programów specjalnych aktywizujących osoby długotrwale bezrobotne w celu promowania ich ponownego zatrudnienia;
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego.

Niniejszy raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w Świętochłowicach w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy ofert zatrudnienia. Bada także zawody wykazujące deficytowość lub nadwyżkę pracowników.

Celem opracowania jest przedstawienie głównych parametrów, które charakteryzują rynek pracy Świętochłowic. Dane dotyczące bezrobocia oraz ofert pracy według zawodów mogą posłużyć jako źródło informacji między innymi do:

- określania kierunków szkoleń dla osób bezrobotnych,
- planowania działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego,
- podnoszenia jakości pośrednictwa pracy,

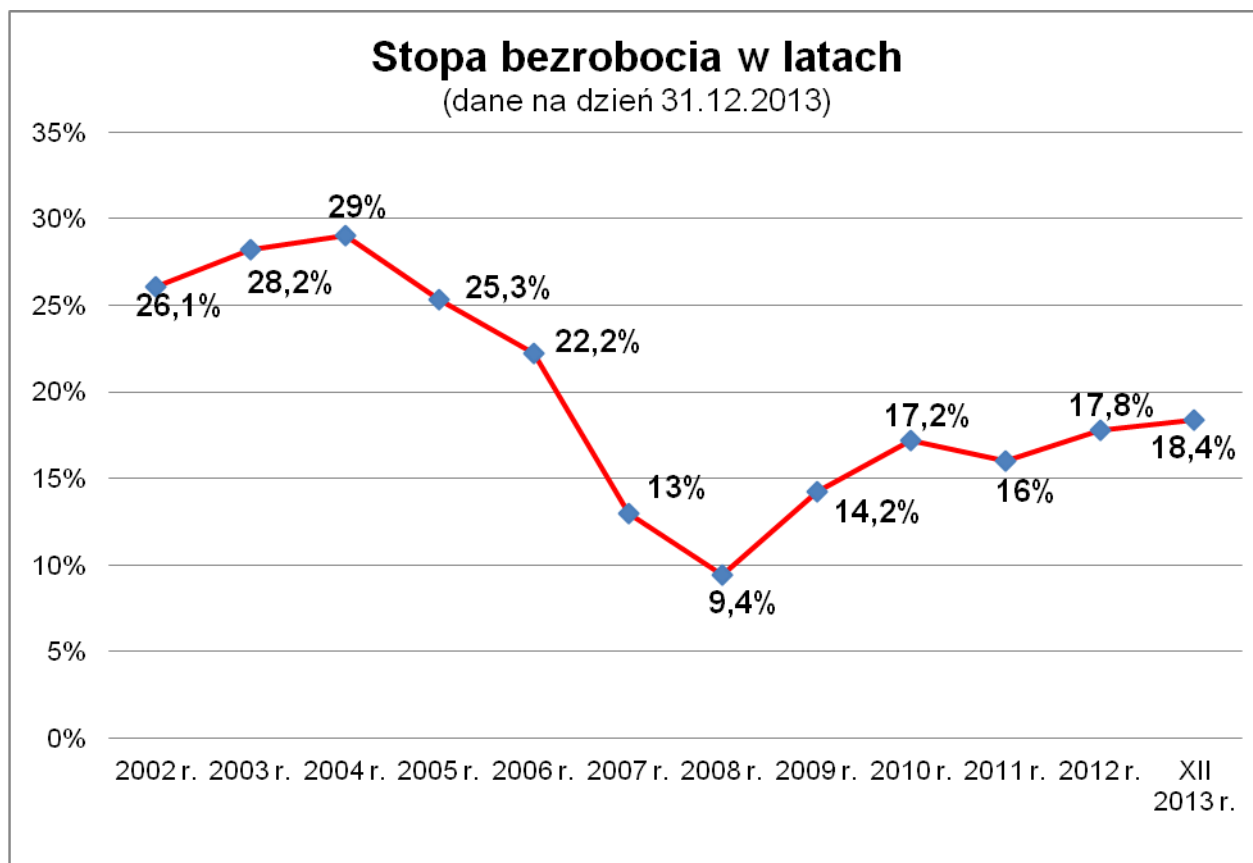
Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji wynikowych monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych będą wszystkie podmioty i partnerzy lokalnego rynku pracy.

II. CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA W ŚWIĘTOCHŁOWICACH

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych i aby móc je właściwie scharakteryzować na lokalnym rynku pracy na wstępie należy przywołać jego definicję. Bezrobocie w literaturze przedmiotu definiowane jest jako zjawisko gospodarcze polegające na tym, iż pewna część społeczeństwa znajdująca się w wieku produkcyjnym nie może znaleźć pracy pomimo podjęcia poszukiwań.

Przyczyn bezrobocia na lokalnym rynku pracy jest wiele. Jako główne wymienić należy recesję ekonomiczną, a także wprowadzenie nowych technologii „oszczędzających” pracę ludzką, niedostosowanie kwalifikacji osób zarejestrowanych do tych technologii, restrukturyzacja przemysłu, zmiany w organizacji pracy, ograniczenie produkcji, likwidacja niektórych gałęzi przemysłu, trudności mieszkaniowe, przenoszenie zakładów pracy do innego regionu.

Wykres nr 1 - Stopa bezrobocia w Świętochłowicach w latach 2002-2013

Źródło: opracowanie własne (dane GUS)

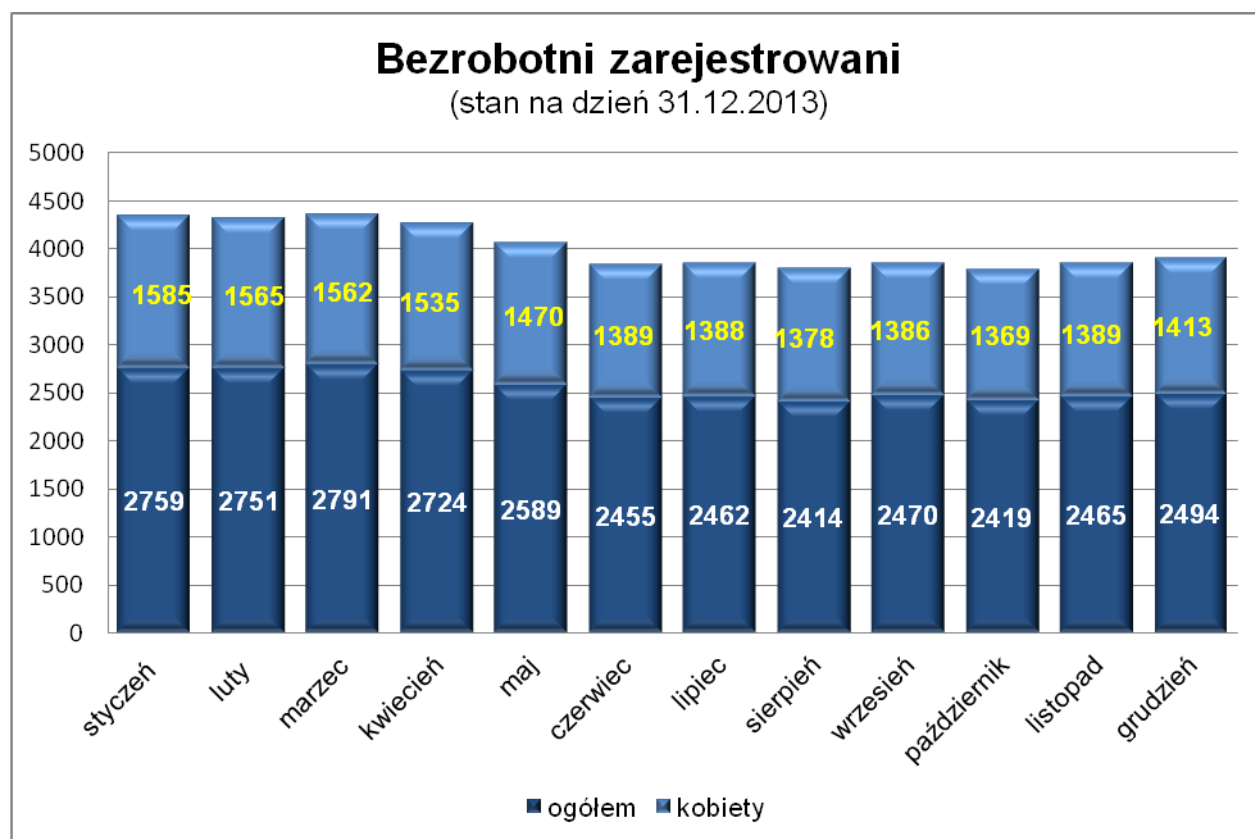
Stopa bezrobocia w okresie samodzielnego funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy w Świętochłowicach wykazuje pewną dynamikę jak również wrażliwość na sytuację rynkową. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano na koniec 2004 r. i wyniosła wówczas 29%. Najniższa stopa bezrobocia notowana była na koniec 2008 r. i wyniosła 9,4 %. Na uwagę zasługuje fakt, iż mimo silnie odczuwalnych reperkusji światowego kryzysu gospodarczego stopa bezrobocia w latach 2010 r. – 2012 r. utrzymuje się na poziomie oscylującym w granicach 17 % a więc na poziomie o 12 punktów procentowych poniżej najgorszych wskaźników z początku dekady. Co istotne, stopa bezrobocia podawana do wiadomości publicznej przez GUS, jest wypadową osób zamieszkujących dany powiat do ogółu osób pracujących. Na wysokość stopy bezrobocia znaczący wpływ mają więc także osoby nie pracujące „z wyboru” tj. osoby będące w wieku produkcyjnym, które nie pracują z przyczyn pozazawodowych (np. prowadzenie gospodarstwa domowego, praca w tzw. „szarej strefie”, członkowie rodzin osób pracujących poza granicami kraju itp.). Rejestrowanie się w powiatowym urzędzie pracy (a co za tym idzie uzyskanie statusu osoby bezrobotnej) nie jest obowiązkiem osoby nie pracującej.

Wykres nr 2 - Stopa bezrobocia w powiecie w roku 2013

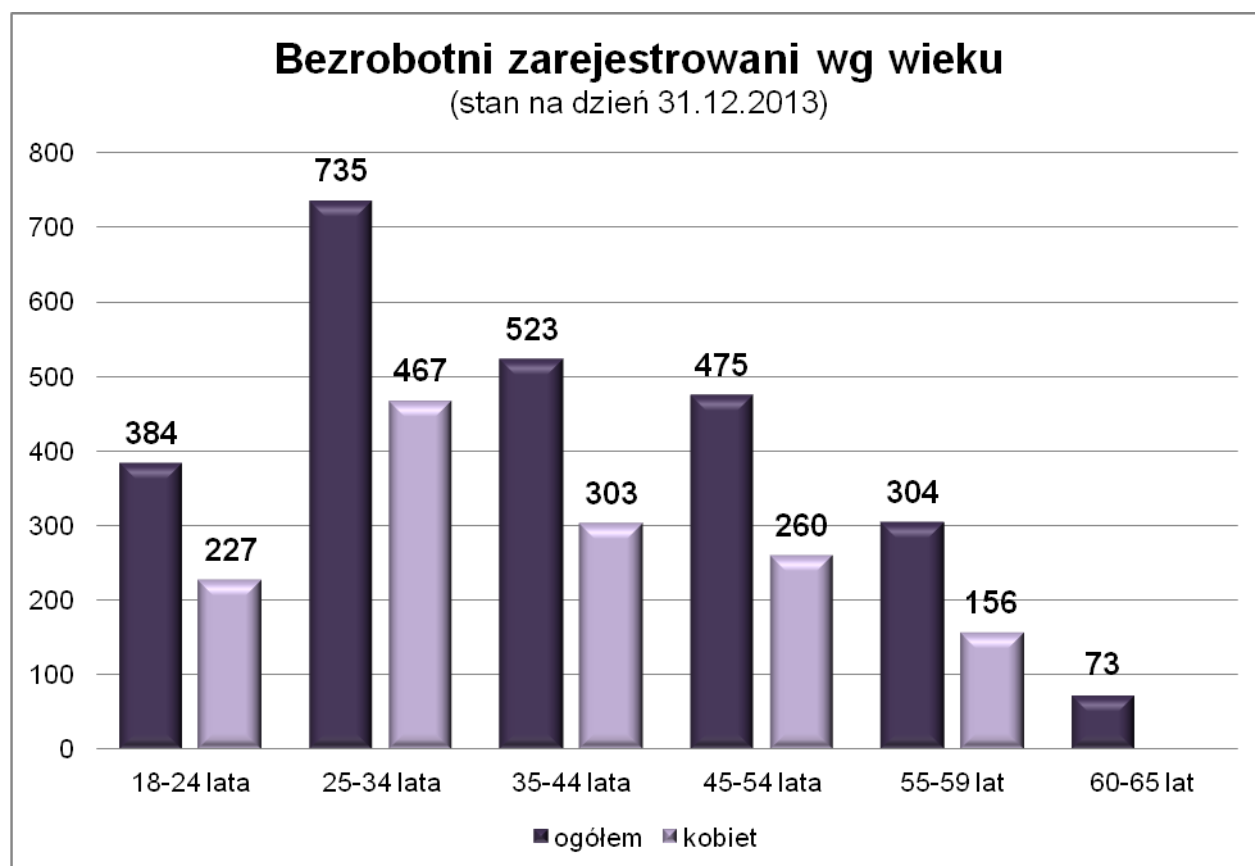
Źródło: opracowanie własne (dane GUS)

Wykres nr 3 – Bezrobotni zarejestrowani w roku 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01

Wykres nr 4 – Bezrobotni zarejestrowani według wieku w roku 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01

Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach w 2013 r. realizował zadania skierowane do osób bezrobotnych zgodnie z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy. Inicjatywy te realizowane były w obrębie: ograniczenia bezrobocia i zwiększenia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, aktywizacji grup osób bezrobotnych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, podwyższania i wzmocnienia jakości świadczonych usług oraz rozwoju przedsiębiorczości. Przyczyniły się do tego działania podejmowane przez tut. Urząd w kierunku aktywizacji osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem grup szczególnego ryzyka, m.in. długotrwale bezrobotnych, osób do 25 roku życia, powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, niepełnosprawnych. Celem działań promocyjnych jest kreowanie wizerunku Urzędu jako partnera wiarygodnego i aktywnego oraz zdobycie zaufania i pozyskanie nowych pracodawców, a także utrzymanie kontaktów z pracodawcami już współpracującymi. Proces aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy wykorzystuje zarówno podstawowe usługi powiatowego urzędu pracy, jak i kompleksowe wsparcie z zastosowaniem instrumentów rynku pracy. Elementarne usługi rynku pracy w postaci pośrednictwa pracy, w tym także giełd, poradnictwa zawodowego oraz szkoleń, skutecznie wpływają na pobudzenie aktywności zawodowej i wzrost motywacji w zakresie poszukiwania pracy, a w konsekwencji podjęcia zatrudnienia. Osiągnięcie pozytywnych efektów w dziedzinie przeciwdziałania bezrobociu podejmowanych przez tut. Urząd możliwe było dzięki inicjowaniu kontaktów z lokalnymi pracodawcami oraz promowaniu usług Urzędu w celu realizacji założeń ustawy i programów unijnych, jak również wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych z zastosowaniem subsydiowanych form aktywizacji w ramach środków Funduszu Pracy oraz środków finansowych pozyskanych w ramach środków unijnych.

III. ANALIZA ZAWODÓW OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W ŚWIĘTOCHŁOWICACH W 2013r.

Na dzień 31 grudzień 2013 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świętochłowicach zarejestrowanych było 2494 osób (w tym 1413 kobiet). Najliczniejszą grupą z wszystkich osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne 1253 osób (w tym 790 kobiet) oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych 893 (w tym 539 kobiet).

Poniższa tabela obrazuje w pełni wszystkie osoby zarejestrowane w 2013 roku.

Tabela 1

Wybrane kategorie osób bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

<i>Lp</i>	<i>Kategoria</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Kobiety</i>
1	Osoby bezrobotne	2494	1413
2	Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	242	120
3	Osoby bezrobotne niepełnosprawne	150	80
4	Osoby bezrobotne do 25 roku życia	384	227
5	Osoby długotrwale bezrobotne	1253	790
6	Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia	636	295
7	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	893	539
8	Osoby bez doświadczenia zawodowego	603	397
9	Osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	430	373
10	Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	X	393
11	Osoby które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	48	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01

Tabela 2**Bezrobotni wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice.
Stan w 2013 roku.**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób ogółem	W tym kobiet
1	"000000"	Bez zawodu	514	320
2	"522301"	Sprzedawca	239	230
3	"722204"	Ślusarz	59	1
4	"911207"	Sprzątaczką biurową	49	47
5	"931301"	Robotnik budowlany	49	0
6	"512001"	Kucharz	47	37
7	"711202"	Murarz	46	0
8	"331403"	Technik ekonomista	42	41
9	"811101"	Górník eksploatacji podziemnej	39	0
10	"962902"	Dozorca	36	30
11	"751201"	Cukiernik	34	19
12	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	33	18
13	"753105"	Krawiec	33	33
14	"751204"	Piekarz	30	13
15	"411004"	Technik prac biurowych	28	27
16	"514101"	Fryzjer	22	21
17	"611306"	Ogrodník terenów zieleni	22	14
18	"722314"	Tokarz w metalu	22	8
19	"932101"	Pakowacz	19	16
20	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	19	0
21	"311504"	Technik mechanik	18	2
22	"753303"	Szwaczka	18	18
23	"513202"	Barman	17	15
24	"334306"	Technik administracji	17	17
25	"432103"	Magazynier	17	9
26	"512002"	Kucharz małej gastronomii	17	10
27	"911206"	Salowa	16	16
28	"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	16	3
29	"523002"	Kasjer handlowy	16	16
30	"752205"	Stolarz	15	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS.

Z analizy powyższej tabeli wynika, że w grupach zawodowych generujących najwyższy poziom bezrobocia dominują osoby bez zawodu (ogółem: 514 – kobiet 320) następnie (sprzedawca: ogółem 239 – kobiet 230), (ślusarz: ogółem 59 – kobiet 1). Wśród analizowanych grup zawodowych w kilku przypadkach mężczyźni stanowią 100% ogółu zarejestrowanych w danym zawodzie. Tymi zawodami są: robotnik budowlany, murarz, górník eksploatacji podziemnej, elektromonter (elektryk) zakładowy oraz stolarz. W pięciu przypadkach podobna sytuacja występuje również w zawodach w 100% zdominowanych przez kobiety. Tymi zawodami są: krawiec, szwaczka, technik administracji, salowa oraz kasjer handlowy.

Nawiązując do powyższej tabeli trzeba zauważyć, że w tych grupach zawodowych często znajdują się osoby z wykształceniem niższym niż zawodowe tj. gimnazjalnym lub podstawowym, które kwalifikacje zawodowe nabyły podczas praktycznego wykonywania danego zawodu. Urząd Pracy nie ma wpływu na wykształcenie osób bezrobotnych, lecz w znacznym stopniu może pozwolić na nabywanie doświadczenia zawodowego poprzez różnego rodzaju staże oraz szkolenia zawodowe pozwalające na zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Tabela 3

**Bezrobotni absolwenci wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice.
Stan w 2013 roku.**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni absolwenci	W tym kobiet
1	"000000"	Bez zawodu	55	32
2	"522301"	Sprzedawca	3	2
3	"512001"	Kucharz	3	0
4	"331403"	Technik ekonomista	2	2
5	"751201"	Cukiernik	2	1
6	"514101"	Fryzjer	2	2
7	"941201"	Pomoc kuchenna	2	1
8	"512002"	Kucharz małej gastronomii	2	1
9	"235107"	Pedagog	2	2
10	"753105"	Krawiec	1	1
11	"932101"	Pakowacz	1	0
12	"311504"	Technik mechanik	1	0
13	"334306"	Technik administracji	1	1
14	"752205"	Stolarz	1	0
15	"242217"	Specjalista administracji publicznej	1	1
16	"263102"	Ekonomista	1	0
17	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	1	0
18	"211301"	Chemik	1	1
19	"242222"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	1	1
20	"343101"	Fotograf	1	1
21	"713203"	Lakiernik samochodowy	1	0
22	"351203"	Technik informatyk	1	0
23	"216101"	Architekt	1	1
24	"712604"	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	1	0
25	"212002"	Matematyk	1	1
26	"263204"	Socjolog	1	0
27	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	1	1
28	"264303"	Filolog - filologia polska	1	1
29	"342305"	Instruktor rekreacji ruchowej	1	1
30	"311103"	Technik analityk	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS.

Problem bezrobocia dotknął również osoby, które dopiero rozpoczynają swoją karierę zawodową (absolwenci, osoby do 25 roku życia). Dlatego tym ważniejsze staje się rozsądne planowanie kariery zawodowej oraz działania wspierające zatrudnienie młodych podejmowane przez tut. Urząd. Młodzi ludzie, nie tylko w okresie kryzysu, są bardziej niż inne grupy narażone na bezrobocie. Powody dużego (a w czasach kryzysu dynamicznie zwiększającego się) odsetka osób bez pracy w grupie do 25 roku życia, jak i absolwentów są różne, m.in.:

- brak doświadczenia zawodowego,
- brak dopasowania kompetencji do potrzeb pracodawców,
- brak rozbudowanej sieci społecznej pomagającej znaleźć atrakcyjne zatrudnienie,
- zbyt niskie zarobki dla osób bez doświadczenia, co zniechęca do wchodzenia na rynek pracy,
- niski poziom edukacyjny części uczelni,
- niewiedza o sposobach poszukiwania pracy,
- dobra sytuacja materialna w rodzinie.

Przyczyną trudności z wejściem na rynek pracy może być także niedopasowanie wykształcenia do potrzeb rynku pracy. W wielu przypadkach szkoła jak i profil zawodowy wybrany jest przypadkowo, co skutkuje niestety problemami poszukujących pracy po ukończeniu danej szkoły. Uzyskane umiejętności i typ wykształcenia, a w konsekwencji zawód wyuczony, mogą mieć decydujący wpływ na to, ile czasu trzeba będzie potem poświęcić na znalezienie zatrudnienia. Formalnie absolwenci wchodzący na rynek pracy są coraz lepiej wykształceni, jednak bardzo często oznacza to jedynie uzyskanie podstawowych kwalifikacji zawodowych bez praktycznej nauki zawodu. Coraz bardziej doceniane są zawody z grupy specjalistów i różne formy zdobywania dodatkowych umiejętności.

Tabela 4

Bezrobotni zarejestrowani powyżej 12 m-cy wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice. Stan w 2013 roku.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni powyżej 12 m-cy	W tym kobiet
1	"522301"	Sprzedawca	96	94
2	"000000"	Bez zawodu	23	15
3	"911207"	Sprzątaczką biurową	22	22
4	"722204"	Ślusarz	19	1
5	"711202"	Murarz	19	0
6	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	17	10
7	"512001"	Kucharz	15	13
8	"931301"	Robotnik budowlany	15	0
9	"811101"	Górnik eksploatacji podziemnej	15	0
10	"962902"	Dozorca	13	13
11	"331403"	Technik ekonomista	12	12
12	"751201"	Cukiernik	10	9
13	"514101"	Fryzjer	10	9
14	"753105"	Krawiec	9	9
15	"611306"	Ogrodnik terenów zieleni	8	6
16	"722314"	Tokarz w metalu	7	4
17	"513202"	Barman	7	7
18	"932101"	Pakowacz	6	6
19	"411004"	Technik prac biurowych	6	6
20	"911206"	Salowa	6	6
21	"713102"	Malarz budowlany	6	0
22	"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	5	0
23	"941201"	Pomoc kuchenna	4	4
24	"311504"	Technik mechanik	4	0
25	"334306"	Technik administracji	4	4
26	"752205"	Stolarz	4	0
27	"751204"	Piekarz	4	4
28	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	4	0
29	"753303"	Szwaczka	4	4
30	"432103"	Magazynier	4	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS.

Osobą bezrobotną długotrwale jest, zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat.

Osoby długotrwale bezrobotne jak można zauważyć w tabeli 1, stanowią najliczniejszą grupę osób zarejestrowanych w tut. Urzędzie. Głównym problemem tych osób jest pozostawanie bez pracy od kilku do nawet kilkunastu lat. Rynek pracy w ostatnich latach cechuje się dużą zmiennością. Nowe technologie, takie jak nowoczesne maszyny czy nawet komputery stanowią duży problem dla osób poszukujących pracy.

III. ANALIZA ZGŁASZANYCH OFERT PRACY W 2013r.

Tabela 5

Oferty pracy wg zawodów w powiecie m. Świętochłowice w 2013 roku.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy
1	"932101"	Pakowacz	463
2	"524404"	Telemarketer	341
3	"522301"	Sprzedawca	254
4	"541308"	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	247
5	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	179
6	"313904"	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	129
7	"432103"	Magazynier	129
8	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	120
9	"931301"	Robotnik budowlany	115
10	"911207"	Sprzątaczką biurowa	113
11	"711601"	Brukarz	84
12	"712301"	Monter ociepleń budynków	75
13	"722204"	Ślusarz	72
14	"332203"	Przedstawiciel handlowy	69
15	"933401"	Pracownik rozkładający towar na półkach	67
16	"241202"	Doradca finansowy	65
17	"515303"	Robotnik gospodarczy	61
18	"811101"	Górnika eksploatacji podziemnej	60
19	"524902"	Doradca klienta	59
20	"741103"	Elektryk	58
21	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	57
22	"721204"	Spawacz metodą MAG	49
23	"711202"	Murarz	48
24	"712204"	Posadzkarz	46
25	"524302"	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	44
26	"514101"	Fryzjer	43
27	"741101"	Elektromonter instalacji elektrycznych	39
28	"422201"	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	38
29	"941201"	Pomoc kuchenna	37
30	"243305"	Specjalista do spraw sprzedaży	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS.

Analizując oferty pracy jakie były zgłaszane przez pracodawców w tut. Urzędzie w 2013 roku, zauważamy, iż w wielu przypadkach praca na zgłaszanych stanowiskach wymaga od kandydatów odpowiedniego wykształcenia oraz dodatkowych uprawnień oraz kwalifikacji zawodowych pozwalających na wykonywanie danego zawodu.

Dla przykładu, aby pracować jako kierowca samochodu ciężarowego wymagane jest posiadanie prawa jazdy kat. C, C+E oraz kwalifikacji wstępnej bądź przyspieszonej. Kolejnym przykładem może być praca na stanowisku spawacza, gdzie bez odpowiednich uprawnień szansa na zdobycie pracy jest minimalna.

Jak wynika z powyższej tabeli w wielu przypadkach wymagane są odpowiednie uprawnienia, dlatego też tutaj. Urząd w znacznym stopniu pomaga w zdobywaniu tych uprawnień poprzez szkolenia zawodowe realizowane w 2013 roku.

IV. ZESTAWIENIE ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.

Analiza prognozowanych zawodów deficytowych i nadwyżkowych została przeprowadzona na podstawie obliczonego wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów ($W_{n,l}^k$), który wyraża się wzorem:

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

\bar{O}_l^k , \bar{B}_l^k są określone wzorami:

$$\bar{B}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{6}$$

$$\bar{O}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{6}$$

gdzie:

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i-tym miesiącu w zawodzie k

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Tabela 6**Zawody deficytowe**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnie miesięczna liczba osób bezrobotnych	Wartość wskaźnika
1	"313904"	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	10,75	0,0833	129
2	"524404"	Telemarketer	28,4167	0,5	56,8333
3	"741101"	Elektromonter instalacji elektrycznych	3,25	0,0833	39
4	"833101"	Kierowca autobusu	2,9167	0,0833	35
5	"933401"	Pracownik rozkładający towar na półkach	5,5833	0,1667	33,5
6	"332203"	Przedstawiciel handlowy	5,75	0,25	23
7	"524302"	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	3,6667	0,1667	22
8	"831204"	Dyżurny ruchu kolejowego	1,6667	0,0833	20
9	"961201"	Sortowacz surowców wtórnych	1,6667	0,0833	20
10	"741103"	Elektryk	4,8333	0,25	19,3333
11	"244101"	Pośrednik w obrocie nieruchomościami	1,5833	0,0833	19
12	"711601"	Brukarz	7	0,4167	16,8
13	"711903"	Monter rusztowań	1,3333	0,0833	16
14	"712904"	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	1,3333	0,0833	16
15	"722313"	Tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	1,3333	0,0833	16
16	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	14,9167	1	14,9167
17	"932101"	Pakowacz	38,5833	2,6667	14,4688
18	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	4,75	0,3333	14,25
19	"241202"	Doradca finansowy	5,4167	0,4167	13
20	"243305"	Specjalista do spraw sprzedaży	3	0,25	12
21	"712204"	Posadzkarz	3,8333	0,3333	11,5
22	"341202"	Opiekun osoby starszej	1,75	0,1667	10,5
23	"712602"	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	1,75	0,1667	10,5
24	"911203"	Pokojowa	1,75	0,1667	10,5
25	"243302"	Opiekun klienta	0,8333	0,0833	10
26	"432102"	Inwentaryzator	1,6667	0,1667	10
27	"524903"	Ekspedient w punkcie usługowym	0,8333	0,0833	10
28	"712703"	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	0,8333	0,0833	10
29	"741201"	Elektromechanik	0,8333	0,0833	10
30	"834302"	Maszynista górniczych maszyn wyciągowych	1,5	0,1667	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS

Powyższa tabela daje nam obraz 30 zawodów deficytowych w których to liczba zgłaszanych ofert pracy przewyższa liczbę osób bezrobotnych w danym zawodzie. Pomimo faktu, iż dość duża grupa osób bezrobotnych reprezentuje dane zawody, popyt na osoby reprezentujące w/w zawody na rynku pracy znacznie przewyższa podaż.

Najwyższą wartość wskaźnika zawodów deficytowych osiągnął zawód operatora zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym.

Jak obrazuje nam tabela w wielu przypadkach dotyczących zawodów deficytowych, wymagane są od kandydatów odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Problem ten został już omówiony w powyższej analizie i dotyczył ogółu ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku do tut. Urzędu.

Wśród zawodów deficytowych wymagających konkretnych uprawnień wyróżnić możemy np. elektryk instalacji elektrycznych, elektryk, tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie itp.

Tabela 7

Zawody zrównoważone

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnie miesięczna liczba osób bezrobotnych	Wartość wskaźnika
1	"121903"	Kierownik małego przedsiębiorstwa usług osobistych, porządkowych i pokrewnych	0,0833	0,0833	1
2	"242303"	Doradca personalny	0,0833	0,0833	1
3	"243203"	Specjalista do spraw public relations	0,0833	0,0833	1
4	"325101"	Asystentka stomatologiczna	0,25	0,25	1
5	"422602"	Recepcjonista	0,3333	0,3333	1
6	"422603"	Rejestratorka medyczna	0,0833	0,0833	1
7	"431101"	Asystent do spraw księgowości	0,25	0,25	1
8	"522201"	Kierownik sali sprzedaży	0,0833	0,0833	1
9	"711301"	Kamieniarz	0,0833	0,0833	1
10	"713201"	Lakiernik	0,0833	0,0833	1
11	"721209"	Zgrzewacz	0,1667	0,1667	1
12	"722303"	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	0,1667	0,1667	1
13	"753202"	Krojący	0,1667	0,1667	1
14	"811105"	Operator koparko - ładowarki	0,25	0,25	1
15	"818125"	Wypalacz surowców i wyrobów ogniotrwałych	0,0833	0,0833	1
16	"911201"	Łazienkowa	0,25	0,25	1
17	"932910"	Pomocnik piekarza	0,25	0,25	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS.

Poprzez zawody zrównoważone należy rozumieć zawody, w których występuje względna równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu. Bilans pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert pracy w ściśle określonym zawodzie, a napływem bezrobotnych osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje zawodowe jest równy lub bliski wartości zera.

Zauważyć można, że w tej grupie zawodów zrównoważonych znajdują się zarówno zawody osób wykonujących prace fizyczne jak i umysłowe.

Tabela 8

Zawody nadwyżkowe

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnie miesięczna liczba osób bezrobotnych	Wartość wskaźnika
1	"513101"	Kelner	1,4167	1,5833	0,8947
2	"721208"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	0,5	0,5833	0,8571
3	"711202"	Murarz	4	4,75	0,8421
4	"713101"	Malarz - tapeciarz	0,4167	0,5	0,8333
5	"722204"	Ślusarz	6	7,5833	0,7912
6	"228203"	Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy	0,25	0,3333	0,75
7	"832203"	Kierowca samochodu osobowego	1	1,4167	0,7059
8	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,5833	0,8333	0,7
9	"522301"	Sprzedawca	21,1667	30,25	0,6997
10	"214106"	Logistyk	0,1667	0,25	0,6667
11	"332302"	Zaopatrzeniowiec	0,3333	0,5	0,6667
12	"753303"	Szwaczka	1,3333	2,0833	0,64
13	"712601"	Hydraulik	0,8333	1,3333	0,625
14	"723306"	Mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego	0,8333	1,3333	0,625
15	"514101"	Fryzjer	3,5833	6,1667	0,5811
16	"512001"	Kucharz	3	5,3333	0,5625
17	"214109"	Specjalista kontroli jakości	0,0833	0,1667	0,5
18	"251902"	Specjalista zastosowań informatyki	0,0833	0,1667	0,5
19	"311104"	Technik geodeta	0,0833	0,1667	0,5
20	"321103"	Technik elektroradiolog	0,1667	0,3333	0,5
21	"321403"	Technik ortopeda	0,0833	0,1667	0,5
22	"325905"	Opiekunka dziecięca	0,25	0,5	0,5
23	"524502"	Sprzedawca w stacji paliw	0,0833	0,1667	0,5
24	"541906"	Ratownik wodny zawodowy	0,0833	0,1667	0,5
25	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	1,25	2,5	0,5
26	"933309"	Wagowy	0,0833	0,1667	0,5
27	"962201"	Pracownik prac dorywczych	0,0833	0,1667	0,5
28	"513202"	Barman	1	2,1667	0,4615
29	"523002"	Kasjer handlowy	0,9167	2,0833	0,44
30	"331301"	Księgowy	0,6667	1,5833	0,4211

31	"214102"	Inżynier organizacji i planowania produkcji	0,1667	0,4167	0,4
32	"325907"	Terapeuta zajęciowy	0,1667	0,4167	0,4
33	"524601"	Wydawca posiłków / bufetowy	0,1667	0,4167	0,4
34	"723303"	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,1667	0,4167	0,4
35	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	1,25	3,25	0,3846
36	"722314"	Tokarz w metalu	0,9167	2,5	0,3667
37	"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,3333	0,9167	0,3636
38	"342305"	Instruktor rekreacji ruchowej	0,0833	0,25	0,3333
39	"711102"	Monter konstrukcji budowlanych	0,1667	0,5	0,3333
40	"711401"	Betoniarz	0,0833	0,25	0,3333
41	"751204"	Piekarz	1,4167	4,4167	0,3208
42	"834311"	Operator suwnic (suwnicowy)	0,5	1,6667	0,3
43	"751201"	Cukiernik	1,6667	5,6667	0,2941
44	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	0,8333	3,1667	0,2632
45	"411004"	Technik prac biurowych	1,0833	4,1667	0,26
46	"222101"	Pielęgniarka	0,1667	0,75	0,2222
47	"234201"	Nauczyciel przedszkola	0,1667	0,75	0,2222
48	"753105"	Krawiec	0,6667	3,1667	0,2105
49	"343101"	Fotograf	0,0833	0,4167	0,2
50	"712401"	Monter izolacji budowlanych	0,0833	0,4167	0,2
51	"752208"	Stolarz meblowy	0,1667	1	0,1667
52	"818303"	Operator urządzeń pakujących	0,0833	0,5	0,1667
53	"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,25	1,5833	0,1579
54	"242222"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0833	0,5833	0,1429
55	"228301"	Fizjoterapeuta	0,0833	0,6667	0,125
56	"713203"	Lakiernik samochodowy	0,25	2,0833	0,12
57	"721306"	Błacharz samochodowy	0,0833	0,75	0,1111
58	"334306"	Technik administracji	0,1667	1,75	0,0952
59	"512002"	Kucharz małej gastronomii	0,3333	3,5	0,0952
60	"911206"	Salowa	0,1667	1,9167	0,087
61	"962902"	Dozorca	0,25	3,4167	0,0732
62	"611306"	Ogrodnik terenów zieleni	0,0833	1,8333	0,0455
63	"311204"	Technik budownictwa	0,0833	2,0833	0,04
64	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,0833	2,25	0,037
65	"311408"	Technik elektronik	0,0833	2,3333	0,0357

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS.

Powyższa tabela obrazuje zawody nadwyżkowe tzn. zawody, w których średnia miesięczna liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w danym zawodzie przewyższa średnią miesięczną liczbę ofert pracy.

W stosunku do osób, posiadających zawody nadwyżkowe urząd podejmuje różnorodne działania aktywizujące, mające na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy, a w przypadku braku takiej możliwości organizuje szkolenia dostosowujące kwalifikacje osób do potrzeb rynku pracy.

IV. PODSUMOWANIE

Działanie w kierunku rozpoznania potrzeb edukacyjnych w połączeniu z rankingiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych zwiększa więc możliwość oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy w zakresie popytu i podaży na siłę roboczą oraz umożliwia weryfikację ewentualnych działań mających na celu łagodzenie skutków i wychodzenie z sytuacji bezrobocia.

Powyższa analiza rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie miasta Świętochłowice za rok 2013 nie obrazuje w pełni lokalnego rynku pracy. Informacje wykorzystane przy jego opracowaniu oparte są tylko i wyłącznie na danych pochodzących z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy w Świętochłowicach dotyczących zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz zgłoszonych do Urzędu ofert pracy. Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy w 2013 r. należy na wstępie zauważyć, że nie odbiega ona znacząco od tej jaką obserwowaliśmy w latach poprzednich, to samo dotyczy jej przyczyn. Analizując dwa strumienie napływu tj. wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej oraz osób bezrobotnych według zawodów na lokalnym rynku pracy, można wskazać kategorie zawodów, które mają charakter deficytowy lub występują w nadmiarze.

Do tut. Urzędu nie są zgłaszane wszystkie oferty pracy, które mogłyby informować o wolnych stanowiskach i konkretnych wymaganych umiejętnościach wiążących się z takim a nie innym wykształceniem. Osoby poszukujące pracy korzystają również z innych możliwości poszukiwania, robią to m.in. za pośrednictwem Internetu, korzystają z prywatnych agencji zatrudnienia.

Ważnym czynnikiem jest również fakt, iż osoby posiadające taki sam zawód mają w rzeczywistości bardzo różne szanse na podjęcie pracy. Posiadanie przez bezrobotnego konkretnego zawodu, na który jest największe zapotrzebowanie na rynku nie oznacza szybkiej szansy znalezienia pracy, gdyż jest to uwarunkowane zróżnicowanymi umiejętnościami, predyspozycjami osobistymi, wiedzą i stażem pracy.

Znaczna część osób kończących szkoły średnie kontynuuje naukę na studiach wyższych, przez co w tym okresie staje się niedyspozycyjna i niekonkurencyjna na rynku pracy.

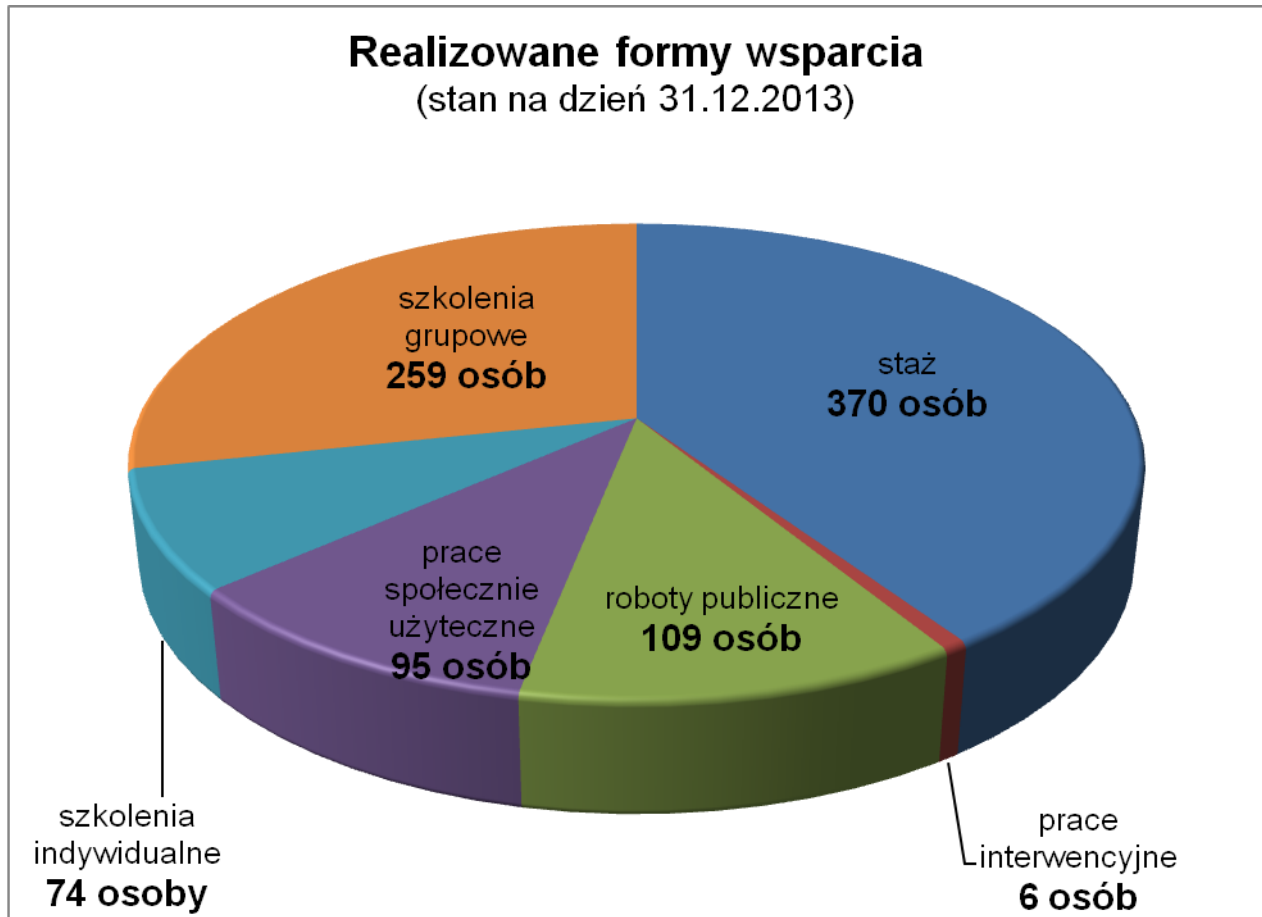
Wiele osób bezrobotnych posiada atrakcyjny na rynku pracy zawód wyuczony jednak bez doświadczenia zawodowego i koniecznych uprawnień, co obniża ich możliwości znalezienia zatrudnienia i prowadzi do tego, że podejmują pracę na stanowiskach niesatysfakcjonujących zarówno pod względem finansowym jak i prestiżowym. Osoby te mają jednakże większe szanse na zdobycie pracy i ponoszą mniejsze ryzyko jej utraty. Wysokie kwalifikacje zwiększają również mobilność zawodową kandydatów

Celem przeprowadzonej analizy było uzyskanie informacji na temat zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy w 2013 roku, dotyczących relacji popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju zawodowym oraz wyciągnięcia na tej podstawie wniosków i ocen niezbędnych do prawidłowej realizacji ustawowych zadań urzędu pracy.

Sprawozdanie w zakresie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie jest i nie

powinno być jedynym źródłem informacji do podejmowania decyzji w zakresie ustalania kierunków kształcenia i szkolenia przyszłej kadry dla pracodawców czy też podejmowania decyzji o wyborze kierunku kształcenia przez młodych absolwentów szkół gimnazjalnych.

Wykres nr 5 - Realizowane formy wsparcia w roku 2013

Wnioski wynikające z monitoringu stanowią podstawę do działań podejmowanych przez urząd na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych. W oparciu o dokonane analizy i dostępne statystyki rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy we właściwy sposób, wychodząc naprzeciw potrzebom osób bezrobotnych, aktywizuje je w ramach szkoleń, staży, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz prac interwencyjnych. Powyższy wykres przedstawiają dokładne liczby osób, które zostały objęte odpowiednią formą wsparcia.

DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
W ŚWIĘTOCHŁOWICACH
Hanna Przewoźniak